

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет: Фармацевтичний

Кафедра менеджменту охорони здоров'я

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Едуард БУРЯЧКІВСЬКИЙ

02 вересня 2024 року

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ НАДАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ
ДОПОМОГИ»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність: 053 «Психологія»

Освітньо-професійна програма: Практична психологія

Одеса - 2024

Затверджено:

Засіданням кафедри менеджменту охорони здоров'я
Одеського національного медичного університету

Протокол № 1 від 26 серпня 2024 року

Завідувач кафедри Олена РУДІНСЬКА

Розробники:

Доцент кафедри, доц. Валах В.В.

Доцент кафедри, доц. Дружкова І.С.

Доцент кафедри, доц. Ковальова М.В.

ТЕМА 1. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ

Мета: Набуття здобувачем вищої освіти знань базових засад медичного та фармацевтичного права, в т.ч. його ознак, джерел, функцій; співвідношення охорони здоров'я, медичного права, фармацевтичного права і біоетики; правових засад охорони психічного здоров'я в Україні

Основні поняття:

1. Право: поняття та ознаки
2. Норма права: поняття, структура.
3. Медичне право: поняття, структура
4. Фармацевтичне право: поняття, структура
5. Охорона психічного здоров'я: нормативне розуміння
6. Біоетика: нормативне розуміння та елементи.

ПЛАН:

1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ:

Привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми.

2. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ВМІНЬ, НАВИЧОК.

Медичне право

```
graph TD; A[Медичне право] --> B[Як галузь права]; A --> C[Як система нормативних актів];
```

Як галузь права

Медичне право – комплексна галузь права, яка регулює організаційні, майнові, особисті немайнові відносини, що виникають у зв'язку із проведенням санітарно-епідеміологічних заходів і наданням лікувально-профілактичної допомоги громадянам.

Як система нормативних актів

Медичне право – сукупність нормативних актів, що регулюють відносини між громадянином і лікувально-профілактичною установою, між пацієнтом і медичним працівником у сфері організації, а також прав, обов'язків і відповідальності у зв'язку із проведенням діагностичних, лікувальних, санітарно-гігієнічних заходів.

ТЕМИ ДОПОВІДЕЙ / РЕФЕРАТИВ:

Обов'язкова доповідь, яка супроводжується презентацією, на практичному занятті із демонстраційними матеріалами (в Microsoft PowerPoint або Microsoft Word) на 7 - 10 хвилин. Презентація повинна містити не менше 7 - 10 слайдів (кількість слайдів не має жорсткого обмеження, вона залежить від специфіки обраної теми).

В презентації необхідно надати короткий опис загальної проблеми в контексті визначеної теми, розкрити головні елементи обраної теми, навести приклади, узагальнити результати, зробити висновки, надати список використаних джерел (за необхідністю).

1. Структура норми медичного права на прикладі закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»
2. Структура норми фармацевтичного права на прикладі закону України «Про лікарські засоби»
3. Розвиток біоетики в Україні.
4. Основні біоетичні принципи права України
5. Основні принципи системи охорони психічного здоров'я в Україні

ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ:

Усне опитування:

1. Поняття права, його ознаки, джерела, функції.
2. Загальна характеристика правового регулювання охорони здоров'я в Україні.
3. Медичне законодавство та його місце в системі правових знань.
4. Фармацевтичне законодавство та його місце в системі правових знань.
5. Співвідношення охорони здоров'я, медичного права, фармацевтичного права і біоетики.
6. Поняття та види психічної послуги та психічної допомоги.

Тестування:

Право громадян України на охорону здоров'я гарантується:

- А) Конституцією України
- Б) Цивільним кодексом України
- В) Законом України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»
- Г) Кримінальним кодексом України

Медичне право України є:

- А) самостійною галуззю права
- Б) комплексною галуззю права
- В) комплексною підгалуззю права
- Г) комплексним інститутом права

Нормативно-правовим актом, який не входить до нормативно - правової бази системи захисту прав пацієнтів, є:

- А) Конституція України
- Б) Цивільний кодекс України
- В) Кримінальний кодекс України
- Г) Кодекс законів про працю України

Система заходів, спрямованих на збереження і відновлення психічних функцій, профілактику психічних розладів, інших проблем, що стосуються психічного здоров'я, оптимальної працездатності та соціальної активності людини, досягнення і підтримання психологічного благополуччя – це:

- А) Психічне здоров'я
- Б) Психічна допомога
- В) Психологічна допомога
- Г) Супервізія

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

Основна:

1. Медичне право: нормативно – правові акти. Ч. 2 / Упор: І.Я. Сенюта (гол. ред.), Ю.С. Гуменюк, М.М. Семерак, Х.Я. Терешко; – Львів: Вид-во ЛОБФ «Медицина і право». 2018. – 520 с.
2. Грін О. О. Загальне медичне право: Навчальний посібник: Альб.схем. Ужгород: Видавництво «ФОРМ Сабов А.М.», 2017.
3. Медичне право: підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. С. Б. Булеци; д-ра юрид. наук, проф. М. В. Менджул. 2-ге вид., перероб. і допов., Київ: Юрінком Інтер, 2024. 672 с.

4. Терзі О. О. Концепція адміністративно-правового забезпечення охорони здоров'я в Україні / О. О. Терзі: [моногр.]. Одеса : Гельветика. 2019. 288 с. URL: <file:///C:/Users/USERS/Downloads/TerziO.pdf>
5. Терзі О. О. Концепція адміністративно-правового забезпечення охорони здоров'я ч.2 / О. О. Терзі: [моногр.]. Київ; Одеса : Фенікс, 2022. 368 с. Режим доступу: <https://jurkniga.ua/contents/kontseptsiya-administrativno-pravovogo-zabezpechennya-okhoroni-zdorovya.pdf>
6. Охорона здоров'я і права людини: ресурсний посібник / ред. Дж. Коен, Т. Езер, П. МакАдамс, М. Мілоф; пер. з англ. Н. Шевчук; наук. ред. укр. версії І. Сенюта. – 5-те вид., доповнене. – Львів: Видавництво ЛОБФ «Медицина і право», 2019. – 600 с.
7. Фармацевтичне правознавство. Модуль 1 : навч.-метод. посіб. до практ. занять для студентів фармац. ф-тів, (спеціальність «Фармація») / І. М. Алексєєва, О. Г. Алексєєв, М. А. Аніщенко. Запоріжжя: ЗДМУ, 2017. 133 с. URL: <http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/6603/1/Фарм.%20право%20%2016-17.pdf>
8. Саригаєва Г.М. Систематизація адміністративного законодавства в сфері охорони здоров'я в Україні: теорія, досвід та перспективи. К.: Гельветика, 2019. 392 с.
9. Сироїд Т.Л. Міжнародні стандарти в галузі забезпечення права на здоров'я та практика їхнього застосування. К., 2021. 166 с.
10. Чеховська І.В. Медичне право: навч.посіб. Ун-т ДФС України. Ірпінь, 2020. 480 с.

Додаткова:

1. Валах В.В. Право дитини-пацієнта на тактовне лікування. Право України. 2020. №1. С. 85-96.
2. Viktoriia V. Valakh, Denis M. Sytnikov. Analysis of ECHR decisions about the legal regime of medical privacy. Legea și viața. 2020. №10-11. P.9-24
3. Olha Yuryk, Anatoly Stashkevich, Ruslan Chorny, Zhanna Chorna, Tetiana Kronivets, Viktoriia Valakh. The Correlation Between The Right To Medical Secrecy And The Employer's Right To Receive Information On The Employee's Health State // International Journal of Computer Science and Network Security, VOL.21 No.7, July 2021. P.103-107
4. Кримінальна відповідальність працівників закладу охорони здоров'я: сучасні тенденції. Навчальний посібник / С.П. Кошова, З.В. Гбур, О.І. Пархоменко-Куцевіл. Кам'янець-Подільський: ТОВ "Друкарня Рута", 2021. 104 с.
5. Терзі О. О. Визначення поняття «Охорона здоров'я» / О. О. Терзі // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. 2018. № 51. С. 46-49. URL: <https://www.onmedu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/7030/Terzi.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
7. Терзі О. О. Генеза становлення предиктивної медицини // Widomosci Lekarskie . 2019. Tom LXXII. С. 99-102. URL: <https://repo.odmu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/7065/Terzi.pdf?sequence=1>
8. Терзі О. О. Правові засади вакцинації // Wiadomosci Lekarskie. 2018 . Вип. 3. С. 714-718. URL: <https://europemc.org/article/med/29783254>
9. Hendel N. World Health Organization (WHO) / Research Handbook on International Conflict and Security Law. T.M.C. Asser Press. 2022. P. 733-759

Електронні інформаційні ресурси:

1. Всесвітня організація охорони здоров'я. URL: www.who.int .
2. Європейська база «Здоров'я для всіх». URL: <http://medstat.gov.ua/ukr/statreports.html>.
3. Європейське регіональне бюро Всесвітньої організації охорони здоров'я. URL: www.euro.who.int.
4. Лабораторія проблем економіки та управління в охороні здоров'я. URL:

www.med122.com.

5. Міністерство охорони здоров'я України: офіційний веб-сайт. URL: <https://moz.gov.ua/>.
6. Міністерство соціальної політики України: офіційний веб-сайт. URL: <https://www.msp.gov.ua/main/Pro-ministerstvo.html>.
7. Національна служба здоров'я України: офіційний веб-сайт. URL: <https://nszu.gov.ua/pro-nszu>.
8. Національна психологічна асоціація: офіційний веб-сайт. URL: <https://www.npa-ua.org/>

ТЕМА 2.

МІЖНАРОДНІ ТА РЕГІОНАЛЬНІ СТАНДАРТИ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я, ЗОКРЕМА У ПСИХОЛОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Мета: набуття здобувачем вищої освіти знань щодо міжнародних, регіональних та національних стандартів у сфері охорони здоров'я, прав людини у різних сферах охорони здоров'я, у психологічній діяльності

Основні поняття:

1. Стандарти ВООЗ.
2. Національні стандарти України у сфері охорони здоров'я: поняття та види.
2. Класифікація прав людини в сфері охорони здоров'я.

ПЛАН:

1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ:

Привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми.

2. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ВМІНЬ, НАВИЧОК.

2. 1. Ознайомитись та надати загальну характеристику:

- Хартія про права людини.
- Європейська соціальна хартія.
- Європейська конвенція з прав людини.
- Конвенція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти.
- Рекомендації про виховання в дусі Міжнародного взаєморозуміння, співробітництва і миру та виховання в дусі поваги прав людини і основних свобод.
- Конвенція про захист прав та гідності людини у зв'язку з використанням досягнень медицини та біології;
- Конвенція про права людини та біомедицину.
- Декларація про права дитини.

2.2. Класифікація професійно важливих якостей психолога-консультанта (надати характеристику)

Рис. Класифікація ПВЯ психолога-консультанта за їх персональною сферою у структурі характеру

2.3. Надати характеристику основним видам діяльності психолога

ТЕМИ ДОПОВІДЕЙ/РЕФЕРАТІВ

Обов'язкова доповідь, яка супроводжується презентацією, на практичному занятті із демонстраційними матеріалами (в Microsoft PowerPoint або Microsoft Word) на 7 - 10 хвилин. Презентація повинна містити не менше 7 - 10 слайдів (кількість слайдів не має жорсткого обмеження, вона залежить від специфіки обраної теми).

В презентації необхідно надати короткий опис загальної проблеми в контексті визначеної теми, розкрити головні елементи обраної теми, навести приклади, узагальнити результати, зробити висновки, надати список використаних джерел (за необхідністю).

1. Місце та роль права людини на охорону здоров'я у правовому статусі людини і громадянина.
2. Юридичні гарантії забезпечення права людини на охорону психічного здоров'я.
3. Право людини на особисту недоторканність у галузі охорони психічного здоров'я.
4. Моделі інформування пацієнта про стан його психічного здоров'я.

3. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ:

Усне опитування:

1. Право людини на життя і медична практика: питання співвідношення.
2. Право людини на життя в Рішеннях Європейського Суду з прав людини.
3. Право людини на медичну інформацію: загальна характеристика і правове забезпечення.
4. Право людини на медичну таємницю: загальна характеристика і правове забезпечення.

5. Правова танатологія: загальна характеристика.

Тестування:

Вкажіть у відповіді, під яким номером, неправильно названо вид обов'язків громадян у сфері охорони здоров'я:

- А) піклуватися про своє здоров'я та здоров'я дітей
- Б) не шкодити здоров'ю інших громадян
- В) у передбачених законодавством випадках проходити профілактичні медичні огляди і робити щеплення
- Г) безоплатно здавати кров або її компоненти для подальшого безпосереднього використання їх для лікування

Одне з основних прав людини у сфері охорони здоров'я, яке закріплене Конституцією України:

- А) право на медичну допомогу
- Б) право на вільний вибір лікаря та лікувального закладу
- В) заборона відмови у прийнятті до закладів охорони здоров'я осіб, що є ВІІ-інфікованими чи хворими на СНІД, а також ущемлення прав їх рідних і близьких на цій підставі
- Г) право на інформовану добровільну згоду на медичне втручання

Стаття 6 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод (1950) гарантує кожній фізичній чи юридичній особі право на розгляд судом упродовж _____ строку цивільної, кримінальної, господарської, адміністративної справи, а також справи про адміністративне правопорушення, в якій вона є стороною:

- А) виваженого
- Б) короткого
- В) розумного
- Г) справедливого

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

Основна:

1. Медичне право: підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. С. Б. Булеци; д-ра юрид. наук, проф. М. В. Менджул. 2-ге вид., перероб. і допов., Київ: Юрінком Інтер, 2024. 672 с.

2. Всеобщая декларация прав человека [Электронный ресурс] : принята и провозглашена в резолюции 217 А (III) Генеральной Ассамблеи от 10 декабря 1948 года. – Электрон. дан. (1 файл). – Режим доступа: <http://zakon4.rada.gov.ua>. – Название с экрана.

3. Хартия социальных прав и гарантий граждан независимых держав [Электронный ресурс]: затв. Міжпарламентською Асамблеєю держав - учасників Співдружності Незалежних Держав 29 жовтня 1994р. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>. – Назва з екрану.

4. Про інформацію [Електронний ресурс] : закон України від 01.10.1992 року. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрану.

5. Про страхування [Електронний ресурс] : закон України від 07.03.1996 року. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрану.

6. Основи законодавства України про охорону здоров'я [Електронний ресурс] : закон України від 19.11.1992 року. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрану.

7. Про впорядкування безоплатного та пільгового відпуску лікарських засобів за рецептами лікарів у разі амбулаторного лікування окремих груп населення та за певними

категоріями захворювань [Електронний ресурс] : постанова КМ України від 17.08.1998 № 1303. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрану.

8. Про затвердження Програми подання громадянам гарантованої державою безоплатної медичної допомоги [Електронний ресурс] : постанова КМ України від 11.07.2002 р. N 955. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрану.

Увага! Законодавство може змінюватись - слідкуйте за змінами!

Додаткова:

1. Валах В.В. Право дитини-пацієнта на тактовне лікування. Право України. 2020. №1. С. 85-96.
2. Булеца С.Б. Право фізичної особи на життя та здоров'я (Порівняльно- правовий аспект): Монографія. - Ужгород: Ліра, 2006. - 172 с.
3. Головченко В., Грузова Л. Лікарська таємниця як медико-правова проблема // Юридичний вісник України. - 2001. - 21-27 лип.
4. Дешко Л. До питання про визначення охорони здоров'я в законодавстві України // Підприємництво, господарство і право. - 2007. - № 4. - С. 65-68.
5. Охорона здоров'я та права людини: Ресурсний посібник // Дж. Коен, Т. Езер, П. Мак Адамс, М. Мілоф: пер. з англ. Н. Шевчук; наук. ред. укр. версії І. Сенюта. - 5-те вид., доп. - Львів: «Медицина і право», 2011. - 600 с

Електронні інформаційні ресурси:

1. Всесвітня організація охорони здоров'я. URL: www.who.int.
2. Європейська база «Здоров'я для всіх». URL: <http://medstat.gov.ua/ukr/statreports.html>.
3. Європейське регіональне бюро Всесвітньої організації охорони здоров'я. URL: www.euro.who.int.
4. Лабораторія проблем економіки та управління в охороні здоров'я. URL: www.med122.com.
5. Міністерство охорони здоров'я України: офіційний веб-сайт. URL: <https://moz.gov.ua/>.
6. Міністерство соціальної політики України: офіційний веб-сайт. URL: <https://www.msp.gov.ua/main/Pro-ministerstvo.html>.
7. Національна служба здоров'я України: офіційний веб-сайт. URL: <https://nszu.gov.ua/pro-nszu>.
8. Національна психологічна асоціація: офіційний веб-сайт. URL: <https://www.npa-ua.org/>

ТЕМА 3.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПСИХОЛОГА В СИСТЕМІ ОСВІТИ

Мета: набуття здобувачем вищої освіти знань щодо базових прав та обов'язків практичних психологів у сфера надання освітніх послуг, процедур захисту їх прав та законних інтересів.

Основні поняття:

1. Психологічна служба системи освіти України
2. Правовий статус психолога у системі освіти
3. Психологічний кабінет дошкільних, загальноосвітніх та інших навчальних закладів.
4. Центр практичної психології та соціальної роботи,
5. Експертиза психологічного і соціологічного інструментарію, що застосовується в навчальних закладах МОНУ.

ПЛАН:

1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ:

Привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми.

2. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ВМІНЬ, НАВИЧОК.

2.1. Вправа на розвиток творчого мислення «Власна психологічна служба»: придумати назву, мету, завдання, структуру, зміст роботи (напрямки, методи, форми роботи, обладнання, фінансування, кількість робітників, їх обов'язки) власної психологічної служби у системі освіти та зробити її презентацію-рекламу для фахівців та клієнтів.

2.2. Вправа "Мій етичний кодекс": Сформулюйте свій етичний кодекс, користуючись таким правилом: в лівій колонці продовжіть декілька разів речення: "Я ніколи не зроблю іншій людині...", а в правій - те ж саме зробіть з реченням: "Я завжди зроблю для іншої людини..."

Продовжуйте виконання завдання - в лівій колонці продовжіть речення: "Я ніколи не зроблю собі...", а в правій - "Я завжди зроблю для себе..."

«Я ніколи не зроблю іншій людині...»	«Я завжди зроблю для іншої людини...»
"Я ніколи не зроблю собі..."	"Я завжди зроблю для себе..."

Порівняйте ці відповіді, або запропонуйте оцінити їх групі.

ТЕМИ ДОПОВІДЕЙ / РЕФЕРАТІВ

Обов'язкова доповідь, яка супроводжується презентацією, на практичному занятті із демонстраційними матеріалами (в Microsoft PowerPoint або Microsoft Word) на 7 - 10 хвилин. Презентація повинна містити не менше 7 - 10 слайдів (кількість слайдів не має жорсткого обмеження, вона залежить від специфіки обраної теми).

В презентації необхідно надати короткий опис загальної проблеми в контексті визначеної теми, розкрити головні елементи обраної теми, навести приклади, узагальнити результати, зробити висновки, надати список використаних джерел (за необхідністю).

1. Досвід функціонування психологічних служб у зарубіжних країнах..
2. Етичний кодекс психолога та його принципи.
3. Планування діяльності психологічної служби школи
4. Проблеми взаємодії психолога з представниками суміжних професій: юристом, лікарем, соціальним працівником.

ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ:

Усне опитування:

1. Положення про кабінет практичного психолога в закладах освіти.
2. Головні етичні принципи роботи індивідуального консультанта.
3. Основні етичні принципи роботи групового консультанта.
4. Проблема взаємодії психолога з педагогом у ситуації спільної діяльності.
5. Надайте характеристику інформованій добровільній згоді пацієнта на надання йому психічної допомоги.
6. Надайте характеристику згоді пацієнта на надання та обробку його персональних даних.

Тестування

1. Мета психологічної служби системи освіти України:

- а) виявлення і створення оптимальних соціально-психологічних умов для розвитку особистості;
- б) сприяння виконанню освітніх і виховних завдань навчальних закладів;
- в) психологічне обстеження дітей і підлітків, їхніх груп та колективів;
- г) своєчасне попередження відхилень у психофізичному розвитку та становленні особистості.

2. Який з нижче наведених термінів не є видом діяльності психологічної служби:

- а) діагностика;
- б) реабілітація;
- в) прогностика;
- г) превентивне виховання.

3. Здійснення психолого-медико-педагогічних заходів з метою усунення відхилень у психофізичному та індивідуальному розвитку і поведінці особистості:

- а) корекція;
- б) прогностика;
- в) профілактика;
- г) реабілітація.

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

Основна:

1. Психологічна служба в системі освіти: Практикум з навчального курсу для практичних психологів: Навч. посібн. - К.: Каравела, 2010. - 176 с.
2. Про захист персональних даних [Електронний ресурс]: закон України від 01.06.2010. – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>. – Назва з екрану.
3. Медичне право: підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. С. Б. Булеци; д-ра юрид. наук, проф. М. В. Менджул. 2-ге вид., перероб. і допов., Київ: Юрінком Інтер, 2024. 672 с.
5. Терзі О. О. Концепція адміністративно-правового забезпечення охорони здоров'я ч.2 / О. О. Терзі: [моногр.]. Київ; Одеса : Фенікс, 2022. 368 с. Режим доступу: <https://jurkniga.ua/contents/kontseptsiya-administrativno-pravovogo-zabezpechennya-okhoroni-zdorovya.pdf>
6. Охорона здоров'я і права людини: ресурсний посібник / ред. Дж. Коен, Т. Езер, П. МакАдамс, М. Мілоф; пер. з англ. Н. Шевчук; наук. ред. укр. версії І. Сенюта. – 5-те вид., доповнене. – Львів: Видавництво ЛОБФ «Медицина і право», 2019. – 600 с.
7. Фармацевтичне правознавство. Модуль 1 : навч.-метод. посіб. до практ. занять для студентів фармац. ф-тів, (спеціальність «Фармація») / І. М. Алексєєва, О. Г. Алексєєв, М. А. Аніщенко. Запоріжжя: ЗДМУ, 2017. 133 с. URL: <http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/6603/1/Фарм.%20право%20%2016-17.pdf>
10. Чеховська І.В. Медичне право: навч. посіб. Ун-т ДФС України. Ірпінь, 2020. 480 с.

Додаткова:

1. Валах В.В. Право дитини-пацієнта на тактовне лікування. Право України. 2020. №1. С. 85-96.
2. Viktoriia V. Valakh, Denis M. Sytnikov. Analysis of ECHR decisions about the legal regime of medical privacy. Legea și viața. 2020. №10-11. P.9-24

3. Olha Yuryk, Anatoly Stashkevich, Ruslan Chorny, Zhanna Chorna, Tetiana Kronivets, Viktoriia Valakh. The Correlation Between The Right To Medical Secrecy And The Employer's Right To Receive Information On The Employee's Health State // International Journal of Computer Science and Network Security, VOL.21 No.7, July 2021. P.103-107
4. Кримінальна відповідальність працівників закладу охорони здоров'я: сучасні тенденції. Навчальний посібник / С.П. Кошова, З.В. Гбур, О.І. Пархоменко-Куцевіл. Кам'янець-Подільський: ТОВ "Друкарня Рута", 2021. 104 с.
5. Паліативна та хоспісна допомога : підручник / [Вороненко Ю. В. та ін.]; за ред. акад. НАМН України Ю. В. Вороненка, чл.-кор. НАМН України Ю. І. Губського ; Нац. мед. акад. післядиплом. освіти ім. П. Л. Шупика. Вінниця: Нова Книга, 2017. 385 с.
6. Терзі О. О. Визначення поняття «Охорона здоров'я» / О. О. Терзі // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. 2018. № 51. С. 46-49. URL: <https://www.onmedu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/7030/Terzi.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
7. Терзі О. О. Генеза становлення предиктивної медицини // Widomosci Lekarskie . 2019. Tom LXXII. С. 99-102. URL: <https://repo.odmu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/7065/Terzi.pdf?sequence=1>
8. Терзі О. О. Правові засади вакцинації // Wiadomosci Lekarskie. 2018 . Вип. 3. С. 714-718. URL: <https://europepmc.org/article/med/29783254>
9. Hendel N. World Health Organization (WHO) / Research Handbook on International Conflict and Security Law. T.M.C. Asser Press. 2022. P. 733-759

Електронні інформаційні ресурси:

1. Всесвітня організація охорони здоров'я. URL: www.who.int .
2. Європейська база «Здоров'я для всіх». URL: <http://medstat.gov.ua/ukr/statreports.html>.
3. Європейське регіональне бюро Всесвітньої організації охорони здоров'я. URL: www.euro.who.int.
4. Лабораторія проблем економіки та управління в охороні здоров'я. URL: www.med122.com.
5. Міністерство охорони здоров'я України: офіційний веб-сайт. URL: <https://moz.gov.ua/>.
6. Міністерство соціальної політики України: офіційний веб-сайт. URL: <https://www.msp.gov.ua/main/Pro-ministerstvo.html>.
7. Національна служба здоров'я України: офіційний веб-сайт. URL: <https://nszu.gov.ua/pro-nszu>.
8. Національна психологічна асоціація: офіційний веб-сайт. URL: <https://www.npa-ua.org/>

ТЕМА 4.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ПРИ ЗАХИСТІ ПРАВ ЧЛЕНІВ РОДИНИ

Мета: набуття здобувачем вищої освіти знань щодо базових засад у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, надання допомоги сім'ям, дітям та молоді.

Основні поняття:

1. Домашнє насильство
2. Центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги.
3. Центри медико-соціальної та психолого-педагогічної допомоги населенню.

ПЛАН:

1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ:

Привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми.

2. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ВМІНЬ, НАВИЧОК.

Опрацювати Перелік діагностичних методик з виявлення домашнього насильства відносно дітей. URL: <https://drive.google.com/file/d/1PU6kXEiObtVgUSF0ei5hGpWnYWb5TsD0/view>

ТЕМИ ДОПОВІДЕЙ / РЕФЕРАТИВ

Обов'язкова доповідь, яка супроводжується презентацією, на практичному занятті із демонстраційними матеріалами (в Microsoft PowerPoint або Microsoft Word) на 7 - 10 хвилин. Презентація повинна містити не менше 7 - 10 слайдів (кількість слайдів не має жорсткого обмеження, вона залежить від специфіки обраної теми).

В презентації необхідно надати короткий опис загальної проблеми в контексті визначеної теми, розкрити головні елементи обраної теми, навести приклади, узагальнити

результати, зробити висновки, надати список використаних джерел (за необхідністю).

1. Визначення та характеристики вразливих категорій населення
- 2 Правові основи забезпечення психологічної реабілітації дітей та молоді
- 3 Правові основи психологічної реабілітації людей похилого віку
- 4 Правові основи психологічної реабілітації військовослужбовців та учасників АТО
- 5 Правові основи психологічної реабілітації внутрішньо переміщених осіб
- 6 Законодавче забезпечення реабілітації осіб у складних життєвих обставинах

3. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ:

Усне опитування:

1. Форми роботи в системі психосоціальної допомоги особам, що опинились у складних життєвих обставинах
2. Всеукраїнська програма ментального здоров'я
3. Стандарти та нормативи якості реабілітаційних послуг в Україні
4. Обрати на власний розсуд одну з державних/комунальних програм щодо надання психологічної підтримки окремій категорії населення та розкрити її сутність
5. Алгоритм дій психолога при виявленні домашнього насильства
6. Мета та завдання мобільних бригад соціально-психологічної допомоги

Тестування:

До виїзду мобільної бригади до місця вчинення насильства можуть залучатися (у разі потреби):

- А) представники уповноважених підрозділів органів Національної поліції,
- Б) служб у справах дітей,
- В) інших суб'єктів
- Г) усі відповіді вірні

Центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги діють відповідно до:

- А) Положення про центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги
- Б) Порядки про центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги
- В) Статутів центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги
- Г) Інструкції про центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я: Закну України № 1053-IX від 03 грудня 2020 року.
2. Правове регулювання професійної діяльності психолога : навч.- метод. посіб. / Л. В. Перевалова, І. В. Лисенко, Г. М. Гаряєва – Харків: ФОП Панов А. М., 2023. – 92 с.. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/92024273-27ba-482c-ba24-0ffc37ec7726/content>
3. Колтунович Т.А. Етичний кодекс психолога: Навчальний посібник. – Чернівці: ЧНУ, 2019. – 232с.
4. Медичне право : підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. С.Б. Булеци; д-ра юрид. наук, доц. М.В. Менджул. Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2021. 720 с. URL: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/44786/1/медичне%20право_друк_05_08.pdf

8. Збірник нормативно-правових документів психологічної служби та ПМПК системи освіти України./ Упоряд. В.Г.Панок, І.І.Цушко, А.Г. Обухівська – К.: Шк. світ. 2018. – 256 с.
9. Науково-методичні засади діяльності психологічної служби: Навчально-методичний посібник; В 2 т. / За ред.. В.Г.Панка, І.І.Цушка. – К.: Ніка-Центр, 2021. – Т.1. – 328 с.; Т.2. – 284 с
10. Титаренко Т. М. Кризове психологічне консультування / Т.М. Титаренко. – К. : Главник, 2021. – 196 с.
11. Кокун О.М., Пішко І.О., Лозінська Н.С., Олійник В.О., Хоружий С.М., Ларіонов С.О., Сириця М.В. Особливості надання психологічної допомоги військовослужбовцям, ветеранам та членам їхніх сімей цивільними психологами : метод. посіб. К. : 7БЦ, 2023. 175 с.

Додаткова:

1. Медичне право: підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. С. Б. Булеци; д-ра юрид. наук, проф. М. В. Менджул. 2-ге вид., перероб. і допов., Київ: Юрінком Інтер, 2024. 672 с.
2. Медичне право: нормативно – правові акти. Ч. 2 / Упор: І.Я. Сенюта (гол. ред.), Ю.С. Гуменюк, М.М. Семерак, Х.Я. Терешко; – Львів: Вид-во ЛОБФ «Медицина і право». 2018. – 520 с.
3. Грін О. О. Загальне медичне право: Навчальний посібник: Альб.схем. Ужгород: Видавництво «ФОП Сабов А.М.», 2017.

Електронні інформаційні ресурси:

1. Всесвітня організація охорони здоров'я. URL: www.who.int .
2. Європейська база «Здоров'я для всіх». URL: <http://medstat.gov.ua/ukr/statreports.html>.
3. Європейське регіональне бюро Всесвітньої організації охорони здоров'я. URL: www.euro.who.int.
4. Лабораторія проблем економіки та управління в охороні здоров'я. URL: www.med122.com.
5. Міністерство охорони здоров'я України: офіційний веб-сайт. URL: <https://moz.gov.ua/>.
6. Міністерство соціальної політики України: офіційний веб-сайт. URL: <https://www.msp.gov.ua/main/Pro-ministerstvo.html>.
7. Національна служба здоров'я України: офіційний веб-сайт. URL: <https://nszu.gov.ua/pro-nszu>.
8. Національна психологічна асоціація: офіційний веб-сайт. URL: <https://www.npa-ua.org/>

ТЕМА 5.

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПСИХОЛОГА У ВИРІШЕННІ ПРОБЛЕМ СОЦІАЛЬНО УРАЗЛИВИХ КАТЕГОРІЙ НАСЕЛЕННЯ

Мета: набуття здобувачем вищої освіти знань щодо базових засад правового регулювання надання психологічної допомоги соціально уразливим групам населення: дітям, молоді, людям похилого віку, інвалідам, постраждалим від воєнних дій.

Основні поняття:

1. Вразливі категорії населення
2. Складна життєва ситуація
3. Категорії населення, які перебувають у складних життєвих обставинах

ПЛАН

1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ:

Привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми.

2. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ВМІНЬ, НАВИЧОК.

ПОВАГА ДО...

Безпеки

- » Уникати ситуацій, коли люди можуть додатково постраждати внаслідок ваших дій.
- » Гарантувати безпеку та захист від фізичної і психологічної шкоди для дорослих і дітей, яким ви допомагаєте

Гідності

- » Ставитись до людей із повагою та відповідно до їхніх культурних і соціальних норм

Прав

- » Забезпечити надання допомоги людям справедливо, без проявів дискримінації.
- » Допомагати людям у захисті їхніх прав та доступі до наявної підтримки.
- » Під час надання допомоги, керуватися лише інтересами постраждалої особи

ТЕМИ ДОПОВІДЕЙ / РЕФЕРАТИВ:

Обов'язкова доповідь, яка супроводжується презентацією, на практичному занятті із демонстраційними матеріалами (в Microsoft PowerPoint або Microsoft Word) на 7 - 10 хвилин. Презентація повинна містити не менше 7 - 10 слайдів (кількість слайдів не має жорсткого обмеження, вона залежить від специфіки обраної теми).

В презентації необхідно надати короткий опис загальної проблеми в контексті визначеної теми, розкрити головні елементи обраної теми, навести приклади, узагальнити результати, зробити висновки, надати список використаних джерел (за необхідністю).

1. Перша психологічна допомога та її складові
2. Права та обов'язки отримувачів соціальних послуг
3. Основні принципи працівників, що надають гуманітарну допомогу.

3. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ:

Усне опитування:

1. Особи, які відповідно до законодавства, належать до соціально уразливих категорій населення
2. Різновиди складних життєвих обставин
3. Права та обов'язки психологів, що надають психологічну допомогу

Тестування:

Психолог не має права:

- А) зловживати своїм становищем при наданні допомоги людині, яка постраждала;
- Б) просити у людини гроші або послуги за надання допомоги;
- В) давати неправдиві обіцянки чи повідомляти недостовірні відомості;
- Г) перебільшувати свої знання та навички;
- Д) усі відповіді вірні

Первинна психологічна допомога включає:

- А) ненав'язливе надання практичної допомоги та підтримки;
- Б) оцінку потреб і проблем;
- В) надання допомоги у задоволенні нагальних потреб (наприклад, таких як їжа, вода, інформація);
- Г) надання допомоги в отриманні інформації, встановленні зв'язку з відповідними службами і структурами соціальної підтримки;
- Д) усі відповіді вірні

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

Основна:

1. Медичне право: нормативно – правові акти. Ч. 2 / Упор: І.Я. Сенюта (гол. ред.), Ю.С. Гуменюк, М.М. Семерак, Х.Я. Терешко; – Львів: Вид-во ЛОБФ «Медицина і право». 2018. – 520 с.
2. Правове регулювання професійної діяльності психолога : навч.- метод. посіб. / Л. В. Перевалова, І. В. Лисенко, Г. М. Гаряєва – Харків: ФОП Панов А. М., 2023. – 92 с.. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/92024273-27ba-482c-ba24-0ffc37ec7726/content>
3. Колтунович Т.А. Етичний кодекс психолога: Навчальний посібник. – Чернівці: ЧНУ, 2019. – 232с.
4. Медичне право : підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. С.Б. Булеци; д-ра юрид. наук, доц. М.В. Менджул. Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2021. 720 с. URL: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/44786/1/медичне%20право_друк_05_08.pdf
5. Науково-методичні засади діяльності психологічної служби: Навчально-методичний посібник; В 2 т. / За ред.. В.Г.Панка, І.І.Цушка. – К.: Ніка-Центр, 2021. – Т.1. – 328 с.; Т.2. – 284 с
6. Титаренко Т. М. Кризове психологічне консультування / Т.М. Титаренко. – К. : Главник, 2021. – 196 с.
7. Кокур О.М., Пішко І.О., Лозінська Н.С., Олійник В.О., Хоружий С.М., Ларіонов С.О., Сириця М.В. Особливості надання психологічної допомоги військовослужбовцям, ветеранам та членам їхніх сімей цивільними психологами : метод. посіб. К. : 7БЦ, 2023. 175 с.

Додаткова:

1. Валах В.В. Право дитини-пацієнта на тактовне лікування. Право України. 2020. №1. С. 85-96.
2. Viktoriia V. Valakh, Denis M. Sytnikov. Analysis of ECHR decisions about the legal regime of medical privacy. *Legea și viața*. 2020. №10-11. P.9-24
3. Olha Yuryk, Anatoly Stashkevich, Ruslan Chorny, Zhanna Chorna, Tetiana Kronivets, Viktoriia Valakh. The Correlation Between The Right To Medical Secrecy And The Employer's Right To Receive Information On The Employee's Health State // *International Journal of Computer Science and Network Security*, VOL.21 No.7, July 2021. P.103-107
4. Кримінальна відповідальність працівників закладу охорони здоров'я: сучасні тенденції. Навчальний посібник / С.П. Кошова, З.В. Гбур, О.І. Пархоменко-Куцевіл. Кам'янець-Подільський: ТОВ "Друкарня Рута", 2021. 104 с.
5. Паліативна та хоспісна допомога : підручник / [Вороненко Ю. В. та ін.]; за ред. акад. НАМН України Ю. В. Вороненка, чл.-кор. НАМН України Ю. І. Губського ; Нац. мед. акад. післядиплом. освіти ім. П. Л. Шупика. Вінниця: Нова Книга, 2017. 385 с.
6. Терзі О. О. Визначення поняття «Охорона здоров'я» / О. О. Терзі // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. 2018. № 51. С. 46-49. URL: <https://www.onmedu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/7030/Terzi.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
7. Терзі О. О. Генеза становлення предиктивної медицини // *Widomosci Lekarskie* . 2019. Tom LXXII. С. 99-102. URL: <https://repo.odmu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/7065/Terzi.pdf?sequence=1>
8. Терзі О. О. Правові засади вакцинації // *Wiadomosci Lekarskie*. 2018 . Вип. 3. С. 714-718. URL: <https://europepmc.org/article/med/29783254>
9. Hendel N. World Health Organization (WHO) / *Research Handbook on International Conflict and Security Law*. T.M.C. Asser Press. 2022. P. 733-759.

Електронні інформаційні ресурси:

1. Всесвітня організація охорони здоров'я. URL: www.who.int .
2. Європейська база «Здоров'я для всіх». URL: <http://medstat.gov.ua/ukr/statreports.html>.
3. Європейське регіональне бюро Всесвітньої організації охорони здоров'я. URL: www.euro.who.int.
4. Лабораторія проблем економіки та управління в охороні здоров'я. URL: www.med122.com.
5. Міністерство охорони здоров'я України: офіційний веб-сайт. URL: <https://moz.gov.ua/>.
6. Міністерство соціальної політики України: офіційний веб-сайт. URL: <https://www.msp.gov.ua/main/Pro-ministerstvo.html>.
7. Національна служба здоров'я України: офіційний веб-сайт. URL: <https://nszu.gov.ua/pro-nsszu>.
8. Національна психологічна асоціація: офіційний веб-сайт. URL: <https://www.npa-ua.org/>

ТЕМА 6. ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПСИХОЛОГА ЗА ПРОФЕСІЙНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Мета: набуття здобувачем вищої освіти знань щодо базових засад притягнення до різних форм відповідальності психологів за їх професійні правопорушення

Основні поняття:

1. Юридична відповідальність: поняття та види
2. Професійні правопорушення
3. Незаконні дослідження над людиною
4. Доведення до самогубства

ПЛАН

5. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ:

Привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми.

6. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ВМІНЬ, НАВИЧОК.

ТЕМИ ДОПОВІДЕЙ / РЕФЕРАТИВ:

Обов'язкова доповідь, яка супроводжується презентацією, на практичному занятті із демонстраційними матеріалами (в Microsoft PowerPoint або Microsoft Word) на 7 - 10 хвилин. Презентація повинна містити не менше 7 - 10 слайдів (кількість слайдів не має

жорсткого обмеження, вона залежить від специфіки обраної теми).

В презентації необхідно надати короткий опис загальної проблеми в контексті визначеної теми, розкрити головні елементи обраної теми, навести приклади, узагальнити результати, зробити висновки, надати список використаних джерел (за необхідністю).

1. Особливості цивільно-правової відповідальності психолога за професійні правопорушення
2. Особливості кримінальної відповідальності психолога за професійні правопорушення
3. Особливості дисциплінарної відповідальності психолога за професійні правопорушення
4. Особливості адміністративної відповідальності психолога за професійні правопорушення

7. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ:

Усне опитування:

1. Психолог як суб'єкт притягнення до юридичної відповідальності
2. Об'єкти професійних правопорушень психолога
3. Сучасні тенденції відповідальності за незаконне проведення дослідів над людиною
4. Сучасні тенденції відповідальності за доведення до самогубства

Тестування:

До ознак юридичної відповідальності належать:

- А) гарантується державою, безпосередньо пов'язана з державно-владною діяльністю та державно-правовим волевиявленням;
- Б) забезпечується державним переконанням або примусом;;
- В) її наслідками є державний осуд і покарання;
- Г) здійснюється у визначеному процесуальному порядку;
- Д) усі відповіді вірні

Вид юридичної відповідальності, яка пов'язаний з накладенням цивільно-правових стягнень (пені, штрафу і відшкодування збитків) на фізичну та юридичну особу за невиконання або неналежне виконання зобов'язань, або заподіяння позадоговірної шкоди, а також за порушення деяких особистих немайнових прав (честь, гідність, ділова репутація особи тощо), називається:

- А) цивільно-правова відповідальність;
- Б) кримінальна відповідальність;
- В) адміністративна відповідальність;
- Г) матеріальна відповідальність;
- Д) усі відповіді вірні

8. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

Основна:

1. Медичне право: нормативно – правові акти. Ч. 2 / Упор: І.Я. Сенюта (гол. ред.), Ю.С. Гуменюк, М.М. Семерак, Х.Я. Терешко; – Львів: Вид-во ЛОБФ «Медицина і право». 2018. – 520 с.
2. Правове регулювання професійної діяльності психолога : навч.- метод. посіб. / Л. В. Перевалова, І. В. Лисенко, Г. М. Гаряєва – Харків: ФОП Панов А. М., 2023. – 92 с.. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/92024273-27ba-482c-ba24-0ffc37ec7726/content>

3. Колтунович Т.А. Етичний кодекс психолога: Навчальний посібник. – Чернівці: ЧНУ, 2019. – 232с.
4. Медичне право : підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. С.Б. Булеци; д-ра юрид. наук, доц. М.В. Менджул. Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2021. 720 с. URL: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/44786/1/медичне%20право_друк_05_08.pdf
5. Науково-методичні засади діяльності психологічної служби: Навчально-методичний посібник; В 2 т. / За ред.. В.Г.Панка, І.І.Цушка. – К.: Ніка-Центр, 2021. – Т.1. – 328 с.; Т.2. – 284 с
6. Титаренко Т. М. Кризове психологічне консультування / Т.М. Титаренко. – К. : Главник, 2021. – 196 с.
7. Кокун О.М., Пішко І.О., Лозінська Н.С., Олійник В.О., Хоружий С.М., Ларіонов С.О., Сириця М.В. Особливості надання психологічної допомоги військовослужбовцям, ветеранам та членам їхніх сімей цивільними психологами : метод. посіб. К. : 7БЦ, 2023. 175 с.

Додаткова:

1. Валах В.В. Право дитини-пацієнта на тактовне лікування. Право України. 2020. №1. С. 85-96.
2. Viktoriia V. Valakh, Denis M. Sytnikov. Analysis of ECHR decisions about the legal regime of medical privacy. Legea și viața. 2020. №10-11. P.9-24
3. Olha Yuryk, Anatoly Stashkevich, Ruslan Chorny, Zhanna Chorna, Tetiana Kronivets, Viktoriia Valakh. The Correlation Between The Right To Medical Secrecy And The Employer's Right To Receive Information On The Employee's Health State // International Journal of Computer Science and Network Security, VOL.21 No.7, July 2021. P.103-107
4. Кримінальна відповідальність працівників закладу охорони здоров'я: сучасні тенденції. Навчальний посібник / С.П. Кошова, З.В. Гбур, О.І. Пархоменко-Куцевіл. Кам'янець-Подільський: ТОВ "Друкарня Рута", 2021. 104 с.
5. Паліативна та хоспісна допомога : підручник / [Вороненко Ю. В. та ін.]; за ред. акад. НАМН України Ю. В. Вороненка, чл.-кор. НАМН України Ю. І. Губського ; Нац. мед. акад. післядиплом. освіти ім. П. Л. Шупика. Вінниця: Нова Книга, 2017. 385 с.
6. Терзі О. О. Визначення поняття «Охорона здоров'я» / О. О. Терзі // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. 2018. № 51. С. 46-49. URL: <https://www.onmedu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/7030/Terzi.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
7. Терзі О. О. Генеза становлення предиктивної медицини // Widomosci Lekarskie . 2019. Tom LXXII. C. 99-102. URL: <https://repo.odmu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/7065/Terzi.pdf?sequence=1>
8. Терзі О. О. Правові засади вакцинації // Wiadomosci Lekarskie. 2018 . Вип. 3. С. 714-718. URL: <https://europepmc.org/article/med/29783254>
9. Hendel N. World Health Organization (WHO) / Research Handbook on International Conflict and Security Law. T.M.C. Asser Press. 2022. P. 733-759.

Електронні інформаційні ресурси:

1. Всесвітня організація охорони здоров'я. URL: www.who.int .
2. Європейська база «Здоров'я для всіх». URL: <http://medstat.gov.ua/ukr/statreports.html>.
3. Європейське регіональне бюро Всесвітньої організації охорони здоров'я. URL: www.euro.who.int.
4. Лабораторія проблем економіки та управління в охороні здоров'я. URL: www.med122.com.
5. Міністерство охорони здоров'я України: офіційний веб-сайт. URL: <https://moz.gov.ua/>.

6. Міністерство соціальної політики України: офіційний веб-сайт. URL: <https://www.msp.gov.ua/main/Pro-ministerstvo.html>.
7. Національна служба здоров'я України: офіційний веб-сайт. URL: <https://nszu.gov.ua/pro-nszu>.
8. Національна психологічна асоціація: офіційний веб-сайт. URL: <https://www.npa-ua.org/>

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Основна:

1. Правове регулювання надання психологічної допомоги та забезпечення психічного здоров'я в праві ЄС : Інформаційна довідка, підготовлена Європейським інформаційно-дослідницьким центром на запит Народного депутата України. URL: <https://infocenter.rada.gov.ua/uploads/documents/29447.pdf>
2. Медичне право: нормативно – правові акти. Ч. 2 / Упор: І.Я. Сенюта (гол. ред.), Ю.С. Гуменюк, М.М. Семерак, Х.Я. Терешко; – Львів: Вид-во ЛОБФ «Медицина і право». 2018. – 520 с.
3. Правове регулювання професійної діяльності психолога : навч.- метод. посіб. / Л. В. Перевалова, І. В. Лисенко, Г. М. Гаряєва – Харків: ФОП Панов А. М., 2023. – 92 с.. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/92024273-27ba-482c-ba24-0ffc37ec7726/content>
4. Колтунович Т.А. Етичний кодекс психолога: Навчальний посібник. – Чернівці: ЧНУ, 2019. – 232с.
5. Медичне право : підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. С.Б. Булеци; д-ра юрид. наук, доц. М.В. Менджул. Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2021. 720 с. URL: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/44786/1/медичне%20право_друку_05_08.pdf
6. Збірник нормативно-правових документів психологічної служби та ПМПК системи освіти України./ Упоряд. В.Г.Панок, І.І.Цушко, А.Г. Обухівська – К.: Шк. світ. 2018. – 256 с.
7. Науково-методичні засади діяльності психологічної служби: Навчально-методичний посібник; В 2 т. / За ред.. В.Г.Панка, І.І.Цушка. – К.: Ніка-Центр, 2021. – Т.1. – 328 с.; Т.2. – 284 с
8. Титаренко Т. М. Кризове психологічне консультування / Т.М. Титаренко. – К. : Главник, 2021. – 196 с.
9. Кокун О.М., Пішко І.О., Лозінська Н.С., Олійник В.О., Хоружий С.М., Ларіонов С.О., Сириця М.В. Особливості надання психологічної допомоги військовослужбовцям, ветеранам та членам їхніх сімей цивільними психологами : метод. посіб. К. : 7БЦ, 2023. 175 с.
10. Організація діяльності психологічної служби: навч-метод. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; упоряд. О. А. Дудник. – Умань : Візаві, 2023. – 267 с.
11. Сироїд Т.Л. Міжнародні стандарти в галузі забезпечення права на здоров'я та практика їхнього застосування. К., 2021. 166 с.
12. Правове регулювання професійної діяльності психолога : навч.- метод. посіб. / Л. В. Перевалова, І. В. Лисенко, Г. М. Гаряєва – Харків: ФОП Панов А. М., 2023. – 92 с.. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/92024273-27ba-482c-ba24-0ffc37ec7726/content>

Додаткова:

1. Валах В.В. Право дитини-пацієнта на тактовне лікування. Право України. 2020. №1. С. 85-96.
2. Viktoriia V. Valakh, Denis M. Sytnikov. Analysis of ECHR decisions about the legal regime of medical privacy. Legea și viața. 2020. №10-11. P.9-24
3. Olha Yuryk, Anatoly Stashkevich, Ruslan Chornyi, Zhanna Chorna, Tetiana Kronivets, Viktoriia Valakh. The Correlation Between The Right To Medical Secrecy And The Employer's Right To Receive Information On The Employee's Health State // International Journal of Computer Science and Network Security, VOL.21 No.7, July 2021. P.103-107
4. Кримінальна відповідальність працівників закладу охорони здоров'я: сучасні тенденції. Навчальний посібник / С.П. Кошова, З.В. Гбур, О.І. Пархоменко-Куцевіл. Кам'янець-Подільський: ТОВ "Друкарня Рута", 2021. 104 с.
5. Професійний кодекс етики для психолога. Бонн, ФРН // Питання психології. - 1999. - № 6.
6. Цимбалюк І. М. Психологічне консультування та корекція. Модульно-рейтинговий курс: Навч. посіб. / І.М. Цимбалюк.— К. : ВД "Професіонал", 2021. — 656 с.
7. Колтунович. Т.А Етичний кодекс психолога. 2007. URL: : <http://medbib.in.ua/etichniykodeks-psihologa654.html>
8. Науково-методичне забезпечення діяльності психологічної служби системи освіти в умовах децентралізації (моделі, досвід) : колективна монографія / наук. ред. В.Г. Панок. — Київ : Ніка-Центр, 2020. — 152 с.
9. Особистісно-професійне зростання: психологічні тренінги : навч.-метод. посіб. / за ред. Л. В. Долинської, О. В. Теремчук. Київ : Каравела, 2018. 560 с.
10. 7. Васьківська С. П'ять вимірів психологічного консультування: навч. посіб. Київ Ніка-Центр, 2019. 400 с.
11. Hendel N. World Health Organization (WHO) / Research Handbook on International Conflict and Security Law. T.M.C. Asser Press. 2022. P. 733-759.
12. Ієрусалимов В., Студеннікова І., Андрієнко Д., Маркуц Ю. Аналіз механізмів підтримки осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах. К., 2023. URL: https://kse.ua/wp-content/uploads/2023/05/MFV_Analiz-mehanizmv-pidtrimki-SZHO.pdf
13. Всеобщая декларация прав человека [Электронный ресурс] : принята и провозглашена в резолюции 217 А (III) Генеральной Ассамблеи от 10 декабря 1948 года. — Электрон. дан. (1 файл). — Режим доступа: <http://zakon4.rada.gov.ua>. — Название с экрана.
14. Хартія соціальних прав і гарантій громадян незалежних держав [Електронний ресурс]: затв. Міжпарламентською Асамблеєю держав - учасників Співдружності Незалежних Держав 29 жовтня 1994р. — Електрон. дан. (1 файл). — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>. — Назва з екрану.
15. Про інформацію [Електронний ресурс] : закон України від 01.10.1992 року. — Електрон. дан. (1 файл). — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>. — Назва з екрану.
16. Про страхування [Електронний ресурс] : закон України від 07.03.1996 року. — Електрон. дан. (1 файл). — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>. — Назва з екрану.
17. Основи законодавства України про охорону здоров'я [Електронний ресурс] : закон України від 19.11.1992 року. — Електрон. дан. (1 файл). — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>. — Назва з екрану.

18. Психологічна служба в системі освіти: Практикум з навчального курсу для практичних психологів: Навч. посібн. - К.: Каравела, 2010. - 176 с.
19. Система роботи психологічних служб і методика роботи практичного психолога : конспект лекцій / укладач: П. І. Сахно. – Суми : Сумський державний університет, 2023. – 159 с.
20. Застосування діагностичних мінімумів в діяльності працівників психологічної служби: практичний посібник / авт.-упор.: І. І. Ткачук, Н. В. Пророк, Н. В. Лунченко, В. М. Горленко, В. Д. Острова, Н. В. Сосновенко; за заг. ред. В. Г. Панка. 2-ге вид., доповн. і переробл. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2024. 100 с. URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/741698/1/diahnostychnyi_minimum_2024.pdf .
21. Науково-методичне забезпечення діяльності психологічної служби системи освіти в умовах децентралізації (моделі, досвід) : колективна монографія / наук. ред. В.Г. Панок. – Київ : Ніка-Центр, 2020. – 152 с.
22. Особистісно-професійне зростання: психологічні тренінги : навч.-метод. посіб. / за ред. Л. В. Долинської, О. В. Теремчук. Київ : Каравела, 2018. 560 с.
23. Васьківська С. П'ять вимірів психологічного консультування: навч. посіб. Київ Ніка-Центр, 2019. 400 с.
24. Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я: Закон України № 1053-IX від 03 грудня 2020 року.
25. Головка Н. О., Данелян Л. Є., Довгалюк І. С., Комар Т. О., Кучеровський О. К. Соціально-психологічна робота з дітьми та молоддю з особливими потребами: метод. рек. / Державна соціальна служба для сім'ї, дітей та молоді. К. : Держсоцслужба, 2005. 108 с.
26. Про соціальні послуги: закону України від 17.01.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>
27. Протоколи надання психологічної допомоги військовослужбовцям Збройних Сил України в бойових (екстремальних) умовах, затв. Начальником Генерального штабу Збройних Сил України. 2021. URL: <https://sprotyvg7.com.ua/wp-content/uploads/2022/05/16-%D0%86%D0%BD%D1%81%D1%82%D1%80%D1%83%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%8F-%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%BE%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B8.pdf>
28. Ієрусалимов В., Студеннікова І., Андрієнко Д., Маркуц Ю. Аналіз механізмів підтримки осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах. К., 2023. URL: https://kse.ua/wp-content/uploads/2023/05/MFV_Analiz-mehanizmiv-pidtrimki-SZHO.pdf
29. Федоренко Р. П. Психологія суїциду [Текст] : навч. посіб. / Раїса Петрівна Федоренко. – Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2011. – 260 с.
30. Поственція суїциду (буліциду): робота з колективом закладу освіти: методичні рекомендації / за ред. С. Л. Чуніхіної, Л. А. Найдьонової, Н. Ф. Умеренкової ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. – Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2022. – 76 с. URL: <https://journal-nam.com.ua/index.php/journal/article/view/657>
31. Політика щодо запобігання суїцидальної поведінки в установах виконання покарань та у слідчих ізоляторах України 2020. URL: <https://rm.coe.int/politica-final/16809eb4>
32. Шевченко Н. Ф. Професійна відповідальність психолога-практика: характеристика та структура. PSYCHOLOGICAL JOURNAL. Volume 5 Issue 5 2019. С. 32-44

33. Горбунова В.В. Етичні та правові аспекти психологічних досліджень. Практична психологія соціальна робота. № 3. 2005. С. 18-23.

34. Про затвердження Порядку організації роботи з профілактики та попередження самогубств серед засуджених, осіб, взятих під варту, які тримаються в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах: наказ Міністерства юстиції України від 27.03.2023 № 1126/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0524-23#Text>

35. Маланчук А. Г. (2020). Типові способи доведення до самогубства шляхом використання Інтернет технологій. Юридична наука, 2(2), 68–77. URL: <https://journal-nam.com.ua/index.php/journal/article/view/657>

36. Суворова А. Психологічна та криміналістична характеристика неповнолітнього потерпілого з вадами психофізичного розвитку, травмованого наслідками війни. Юридична психологія. 2023. № 2 (33). С. 141-150

Інформаційні ресурси:

1. Всесвітня організація охорони здоров'я. URL: www.who.int .
2. Європейська база «Здоров'я для всіх». URL: <http://medstat.gov.ua/ukr/statreports.html>.
3. Європейське регіональне бюро Всесвітньої організації охорони здоров'я. URL: www.euro.who.int.
4. Лабораторія проблем економіки та управління в охороні здоров'я. URL: www.med122.com.
5. Міністерство охорони здоров'я України: офіційний веб-сайт. URL: <https://moz.gov.ua/>.
6. Міністерство соціальної політики України: офіційний веб-сайт. URL: <https://www.msp.gov.ua/main/Pro-ministerstvo.html>.
7. Національна служба здоров'я України: офіційний веб-сайт. URL: <https://nszu.gov.ua/pro-nszu>.
8. Національна психологічна асоціація: офіційний веб-сайт. URL: <https://www.npa-ua.org/>

КРИТЕРІЇ ПОТОЧНОГО ОЦІНЮВАННЯ НА ПРАКТИЧНОМУ ЗАНЯТТІ

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач бере активну участь у практичному занятті; демонструє глибокі знання, дає повні та детальні відповіді на запитання; бере активну участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується додатковою навчально-методичною та науковою літературою; вміє сформулювати своє ставлення до певної проблеми; висловлює власні міркування, наводить доцільні практичні приклади; вміє знаходити найбільш адекватні форми розв'язання суперечностей. Тестові завдання виконані в повному обсязі, всі 100% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання – повні та обґрунтовані. Здобувач вільно вирішує ситуаційні завдання, впевнено демонструє практичні навички за темою заняття та вірно інтерпретує отримані дані, висловлює власну думку з теми завдання, демонструє творче мислення.
Добре «4»	Здобувач бере участь у практичному занятті; добре володіє матеріалом; демонструє необхідні знання, але дає відповіді на запитання з деякими помилками; бере участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується основною навчально-методичною та науковою літературою; висловлює власну думку з розв'язання практичних ситуацій з теми заняття. Тестові завдання виконані в повному обсязі, не менш ніж 80% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання - загалом правильні, проте наявні деякі помилки у визначеннях. Здобувач вірно вирішує ситуаційні завдання, але допускає незначні неточності та демонструє більш стандартизовані практичні навички за темою заняття при вірній інтерпретації отриманих даних, висловлює власну думку з теми завдання, демонструє критичне мислення.
Задовільно «3»	Здобувач іноді бере участь у практичному занятті; частково виступає і задає питання; допускає помилки під час відповідей на запитання; показує пасивну роботу на практичних заняттях; показує фрагментарні знання понятійного апарату і літературних джерел. Тестування виконано в повному обсязі, не менш ніж 50% відповідей є правильними, відповіді на відкриті питання - не логічні, з явними суттєвими помилками у визначеннях. Здобувач не достатньо володіє матеріалом для вирішення ситуаційних завдань, невпевнено демонструє практичні навички за темою заняття та інтерпретує отримані дані з суттєвими помилками, не висловлює свою думку з теми ситуаційного завдання.
Незадовільно «2»	Здобувач не бере участь у практичному занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не задає питання, незацікавлений у вивченні матеріалу; дає неправильні відповіді на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел. Тестування не виконано. Ситуаційне завдання не виконано.